

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

76

2

L-85

my. 26

2010

ԼՍԱՐԱՆ

ԿԵՆՑԱՂՕԳՈՒՏ ԳԻՏԵԼԵԱՑ

Ա.

Պ ԱՏՄ ՈՒԹԻՒՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՁ ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ

ԴԱՍ ԵՐԵՎԱՆԻ

ԻԹԷՆԴՈՍԻԱ.

Իսպարանի Խաչիպեան Ուսումնարանի Հայոց

—
1861.

Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ա Ս Տ ՈՒ Ա Ծ Ա Շ ՈՒ Ն Զ Ս ՈՒ Ր Բ Գ Ր Ո Ց

Դ Ա Ս Ե Ց Թ Ն Ն Ե Ր ՈՐ Դ .

Յակոբ նահապետը Բեթէլ ըստւած տեղը տեսած տեսիլքէն ոյժ առած՝ գնաց հասաւ Միջագետաց Խառանքաղաքին քովի դաշտը իրիկուան դէմ. տեսաւ որ հովիւներն ետեւէ ետեւ կքըշեն կբերեն իրենց ոչխարները այն դաշտին մէջի ջրհորին քովն որ ջուր խմցընեն անոնց. եւ ինչպէս որ իրենց սովորութիւնն էր՝ կսպասէին ամէն հովիւներու գալուն որ ջրհորին բերանին վրայ եղած մեծ քարը մէկդի առնուն, ու ոչխարներուն ջուր տալէն ետեւ՝ նորէն այն քարով փակեն ջրհորին բերանը: Յակոբ հովիւներուն հարցուց իմացաւ իւր մօրեղբօրը՝ Լաբանին՝ ու անոր ընտանեաց առողջուածիւնը: Այն միջոցին Լաբանայ աղջիկը Ռաքէլն ալ իրենց ոչխարները դէպի այն ջրհորը քշելու վրայ էր: Այս լսելով՝ չբմոռնամք, պատուական ժողովականք, որ հովուութիւնը (չօպանութիւնը) այն ժամանակներն ալ հիմակուան պէս անպատիւ արհեստ մը չէր, ընդհակառակն՝ շատ պատուաւոր վիճակ է, ինչպէս նաեւ երկրագործութիւնը: Այսքանը միայն բաւական կհամարիմք առ այժմ յիշեցընել՝ թէ ո՛ր եւ իցէ՛ արհեստի պատիւը աւելցընողն ալ մարդն է, պակսեցընողն ալ մարդը:

Յակոբ Ռաբէլին ո՛վ լինելը իմացածին պէս, ընական ուժէն զատ նոր ոյժ մը եկաւ վրան. գնաց ջրհորին բերնի քարը՝ մինակ ինքը մէկդի գլորեց, ջուր տուաւ մօրեղբօրը ոչխարներուն. յետոյ հասկըցուց Ռաբէլին իրեն ով լինելը, համբուրեց զինքն ու լացաւ ուրախութենէն:

Տուն վազեց Ռաբէլ, պատմեց իրեն հօրն ու մօրը Յակոբին եկածը. Լաբան իսկոյն վազեց՝ Յակոբայ առջեւն ելաւ, գրկեց համբուրեց ու տուն տարաւ հարկեց ամենայն սիրով:

Սուրբ գրոց այս պատմութենէն եւ ուրիշ շատ պատմածներէն յայտնապէս կերեւնայ որ ինչպէս հին նահապետաց մէջ շատ մեծ՝ անուշ եւ գովելի քան էր իրաւամբ ազգականի սէրը, այսինքն այն սէրը որ աստուածադիր օրինօք առաջ կուգայ արենակցութենէն, եւ կհաստատուի՝ նոյն տանը մէջ, նոյն սովորութիւնները, նոյն զգացմունքները, նոյն մտածութիւններն ունենալով: Այս գեղեցիկ սէրը պէտք էր որ մարդկանց մէջ ասէր աւելնար՝ քանի որ քաղաքականութեամբ կյառաջանան ու կբարակնան. եւ սակայն արդէն դիտուած՝ զարմանալի, մանաւանդ թէ շատ ցաւալի ճշմարտութիւն մի է որ եւրոպական բարեկիրթ ազգաց մէջ ընդհանրապէս ազգականաց սէրը այժմ այնպէս տաք, այնպէս սաստիկ չէ՝ ինչպէս արեւելեան ժողովրդոց մէջ մինչեւ ցայժմ, թէպէտ եւ եւրոպացիք ալ երես կուտան իրենց զաւակներուն, երբեմն նաեւ աւելի քան թէ արեւելցիք: Այս բանիս գլխաւոր հաւանական պատճառներուն վրայ ուրիշ անգամ առիթ կունենամք խօսելու: Առ այժմս այսքանը միայն ըսեմք թէ շատ փափաքելի է որ ընտանեկան սիրոյ գեղեցիկ կատարելութիւնը չկորսընցընէ մեր ազգն ալ՝ օտար ազգաց այս կողմանէ տուած չար օրինակին հետեւելով:

Յակոբայ գալը մէկ ամիս որ եղաւ, դարձաւ ըսաւ անոր

Լաբան թէ «Թէպէտ դուն իմ եղբայրս ես, չեմ ուզեր որ ձրի ծառայես ինձի. ըսէ՛ թէ ի՛նչ վարձ կուզես»: Լաբան երկու աղջիկ ունէր. մէկուն անունը Լիա, մէկաւինը Ռաքէլ. Լիային աչքերը ցաւոտ էին, Ռաքէլ շնորհալի կերպարանքովն աւելի սիրելի եղաւ Յակոբայ, եւ առաջարկեց Լաբանին որ եօթը տարի ծառայութիւն ընէ քով՝ թէ որ Ռաքէլը իրեն տայ. Լաբան ալ խօսք տուաւ: Եօթը տարին Յակոբայ համար խիստ շուտ անցան, այնչափ ժամանակի մէջ քաշած նեղութիւններն ալ աչքին ամենեւին չերեւցան. եւ պատճառը Ռաքէլին վրայ ունեցած սէրն էր, ինչպէս որ կըսէ սուրբ գիրքը: Սիրով եղած աշխատանքին առաջին վարձը՝ այն աշխատանքին թեթեւ երեւնալն է:

Երբոր եօթը տարին լմընցաւ, Լաբան մեծ հարսնիք ըրաւ՝ իբր թէ Ռաքէլին համար. բայց հարսնիքէն վերջը Յակոբ նայեցաւ որ իւր հարսը Ռաքէլը չէ, Լիան է, գանգատ ըրաւ Լաբանու խարդախութեանը դէմ: Այն ատենի հարսերուն ալ քօղով ծածկուած լինելուն այս ալ մէկ ապացոյց է: Յայտնի բան է որ քօղով պսակուելը՝ բաց գլխով պսակուելէն աղէկ է ըսելու միտք չունիմք. տեղն ու ժամանակը մարդկանց սովորութիւնները հարկաւ կփոփոխեն. բայց ամենուն ալ պէտք է փափաքելի լինի այս բանս որ պարկեշտութեան ու համեստութեան պատկառելի ու շնորհալի քօղը ոչ երբէք պակաս լինի հարսերուն գլխէն ու երեսէն: Լաբան Յակոբայ իրաւացի գանգատին դէմ անիրաւ պատասխանը արդէն պատրաստեր էր. անիրաւութիւնն ալ խարդախութեանը վրայ աւելցուց ու պատասխան տուաւ թէ «Մեր տեղին սովորութիւնն այս է որ պզտիկ քոյրը մեծ քուրէն առաջ չեն կարգեր. դուն թէ որ Ռաքէլն ալ կուզես առնուլ, եօթը տարի ալ նորա համար պէտք է ծառայես»: Չէ չըսաւ Յակոբ, ու եօթը տարիէն Ռաքէլն ալ առաւ: Ռաքէլ ա-

ուսջ ամուլ էր, իսկ Լիան իրեն պակասութեանը մխիթարանք այս ունեցաւ որ բազմածին եղաւ. բայց քանի մը տարիէն Աստուած Ռաքէլի ալ որդի մը տուաւ, որոյ անունը դրաւ Յովսէփ:

Այն ատեն Յակոբ հրաման ուզեց Լաբանէն որ առնու ընտանիքն ու դառնայ երթայ իւր երկիրը. բայց Լաբան չէր ուզեր թողուլ. «Քու ոտքդ ինձի բարեբաղդուութիւն (ուղուր) բերաւ. ուստի ըսէ ինձի, ըսաւ, ինչ վարձ կուզես տամ քեզի, միայն թէ քովէս մի՛ երթար»: Լաբան իրեն համար Յակոբայ պէս սիրով ու հաւատարմութեամբ ու գրեթէ ձրի աշխատող մը գտեր էր, անո՛ր համար չէր ուզեր թողուլ որ երթայ քովէն. չէ նէ այս մարդուն ոտքը ուղուր է՝ մէկալինը ուղուր չէ ըսող բարեմիտներէն չերեւիր: Յակոբ Լաբանայ անիրաւութիւնները այն անգամ երեսին չտուաւ. միայն այս ըսաւ թէ «Որովհետեւ դուն ալ կճանչնաս որ իմ քու քովդ գալէս իվեր Աստուած յաջողութիւն տուաւ քու գործերուդ, ես ալ քեզմէ նոր վարձ չեմ ուզեր: Ես նորէն առաջուան պէս քու ոչխարներդ կնայիմ. բայց միայն այս պայմանը դնեմք մեր մէջ որ այսուհետեւ ոչխարներուդ ու այծերուդ մէջ որչափ որ մէկ գունով կան՝ քեզի լինին, եւ ո՛րչափ որ խատուտիկ ու պիսակ (ալաճա) ծնանին՝ ինձի»: Հաւանեցաւ Լաբան, եւ Աստուած Յակոբայ բանեցուցած բնական հնարքին յաջողութիւն տուաւ. այնպէս որ քիչ ժամանակի մէջ շատ հարստացաւ Յակոբ՝ ոչխարներով, ուղտերով, էջերով ու ծառաներով:

Լաբանու որդիքը տեսնելով Յակոբայ կարգէ դուրս կերպով մեծնալը, սկսան վրան նախանձիլ ու ըսել թէ մեր հօրը փողովը հարստութիւն ժողվեց: Զանձրացաւ Յակոբ Լաբանու անիրաւութիւններէն ու նորա որդւոցը բամբասանքէն. այնչափ սիրով, հաւատարմութեամբ, չարքաշութեամբ աշխատի ու դարձեալ ուրիշի կունըկէն հարըստացած սեպուի՞. ասոր չկրցաւ

համբերել. խորհուրդը ըրաւ Ռաքէլի ու Լիայի հետ, ու Աստուծոյ հրամանովը որոշեց որ դառնայ իւր հայրենիքը: Լաբանին կռուասէր բնութիւնը գիտնալով՝ չուզեց անոր իմացընել իւր միտքը, ու երբոր նա իրեն ոչխարները խուզելու գնացած էր՝ ժողվեց Յակոբ ունեցած չունեցածն ու ճամբայ ելաւ:

Երեք օրէն վերջը իմացաւ Լաբան Յակոբայ ըրածն ու իւր մարդիկներովն ընկաւ ետեւէն: Աստուած տեսիլքով ապսպրեց Լաբանին որ չարութիւն մը չընէ Յակոբայ. ըսել է թէ Լաբանին միտքը շատ գէշ էր, բայց Աստուծով արգելուեցաւ: Զարմանալի՛ բան. այսպէս ուրեմն երբեմն ոչ միայն մեզի կօզնէ Աստուած՝ որ մեր քաշած հալածանքներուն նեղութիւններուն դիմանամք, հապա նաեւ մեր թշնամեաց անզգամութեանն ալ չափ կղնէ: Ո՛րչափ մեծ մխիթարութիւն պէտք է լինի այս բանըս արդարներուն:

Գաղաադու լեռներուն քովը հասաւ Լաբան Յակոբայ ետեւէն. «Ի՞նչ է այս քու ըրածդ ըսաւ, որ գողի պէս՝ ունեցած չունեցածդ ժողվեցիր ու ինձմէ ծածուկ ճամբայ ելար. միթէ չէի՞ր կրնար ինձի ալ մէկ խօսքով մը իմացընել, որ գոնէ աղջիկներուս ետքի բարեւս տայի, կամ թէ կարող չէի՞ ուրախութեամբ՝ հարկիքներով ու նուագարաններով ճամբել ըզքեզ: Դնեմք թէ հօրդ տունը դառնալ ուզեց սիրտդ ու դարձար. հապա իմ աստուածներս ինչո՞ւ գողցար: Հաւատա որ մեծ գէշութիւն կընէի քեզի. գնա աղօթք ըրէ որ քու հօրդ Աստուածը երեկ ապսպրեց ինձի որ վնաս մը չհասցընեմ քեզի»: Նատ անգամ չար ու անզգամ մարդիկ ալ լեզուանի կլինին Լաբանայ պէս. բայց թէ որ իրենց ըրած անիրաւութիւնները չմոռնային, անտարակոյս կարճ կլինէր իրենց լեզուն:

Յակոբ պատասխան տուաւ թէ «Ծածուկ ճամբայ ելլելուս պատճառն այս էր միայն որ դուն նորէն դժուարութիւններ

չհանես, ու կանայքս կամ զաւերներս ձեռքէս չքաշես չառնուս. իսկ քու կուռքերդ ո՛վ որ առեր է՝ մահու արժանի է. փնտռէ նայէ, կուռքերդ չէ որ՝ քու բաներէդ մէկ բան մըն ալ կգրտնե՞ս իմ քովս. այն ատեն ի՛նչ կուզես ըրէ»։ Յակոբ չէր գիտեր որ Ռաքէլ յիրաւի Լաբանայ կուռքերը, — այսինքն տնական աստուածները՝ որ թերափք ալ կըսուէին, — հետը ունենալ ուզելով՝ գողցեր առեր էր ու իրեն հեծած ուղտին վրայ դրեր էր ծրարով։ Լաբան գնաց ամէն տեղ փնտռեց կուռքերը, չգտաւ. Ռաքէլն ալ ուղտէն վար որ չիջաւ՝ գողութիւնը չբռնուեցաւ։ Այն ատեն Յակոբ աւելի պարզերես ելլելով՝ ձայնը բարձրացուց Լաբանու վրայ ու անոր անիրաւութիւնները երեսին զարկաւ. «Ի՛նչ է այս քու ինձի ըրածդ, ըսաւ, որ քսան տարի քովդ ծառայելէս ետեւ, գիշեր ցորեկ այնքան չարչարանք քաշելէս ետեւ, ոչ միայն վարձ մը չտուիր ինձի, հապա նաեւ ելար հիմա ետեւէս ընկար, վրաս գողութիւն ձգելով՝ բաներս տակնուվրայ ըրիր. ի՞նչ գտար տեսնեմ։ Քու չարութիւնդ այնչափ է որ աղէկ գիտեմ ես թէ դուն կարող էիր այսօտան օրս ամէն ունեցածներըս ալ քաշել առնուլ ձեռքէս, ու առանց մէկ բանի մը զիս ճամբայ դնել. աղէկ որ իմ հարցս Աստուածը տեսաւ իմ քաշած նեղութիւններս՝ տառապանքս, ու երեկուան օրը սաստեց քեզի»։

Լաբան Յակոբայ իրաւացի խօսքերուն դէմ պատասխան մը չունէր տալու. «Քու կանայքդ իմ աղջիկներս են, զաւակներդ իմ թոռերս են, ոչխարներդ ամէնն ալ իմս են, ըսաւ. բայց այն մէկդի թողումք. արի բարեկամական ուխտ ու դաշինք դնեմք մէջերս, եւ այս բլուրն ու քարերը վկայ լինին մեր դաշինքին»։ Հաւանեցաւ Յակոբ, ու երկուքն ալ երդում ըրին իրարու դէմ թշնամութիւն չընելու։ Կերան խմեցին այն սեղոն ուրախութեամբ, ու Լաբան երկրորդ օրը համբուրեց իրեն զաւակներն ու թոռերը, եւ դարձաւ իւր երկիրը։

Աստուածաշունչը չըսեր՝ մեզի՛ թէ՛ Ռաքէլի՛ գողցած կուռքերն
ի՛նչ էին։ Բայց մեկնիչները կարծիք կընեն թէ՛ անոնք ոսկիէ
կամ արծաթէ՛ կամ ուրիշ նիւթերէ՛ շինուած զանազան մանր
կուռքեր, ձեւեր, կերպարանքներ էին, եւ լաբան ու իւր ըն-
տանիքը՝ աստուածապաշտ ալ լինելով՝ կհաւատային աւելորդա-
պաշտութեամբ թէ՛ այն բաները՝ այն թւը սըմները՝ իրենք ի-
րենց ոյժ մը ունին մարդուս բաղդը՝ բանալու, հիւանդու-
թիւնները առողջացընելու, փորձանքներէ պահելու, եւ մինչեւ
չեւ լինելու բաները առաջուց գուշակելու։ Ինչպէս որ մինչեւ
ցայժմ կգտնուին ամէն՝ ազգաց մէջ ալ, մանաւանդ Մահմէ-
տականաց մէջ, այս աւելորդապաշտութիւնն ունեցողները ու
թւը սըմ ըսուած բաներուն հաւատացողներ։— Ինչո՞ւ համար
գողցաւ արդեօք Ռաքէլ այն կուռքերը։ Ոմանք կընեն թէ՛ ա-
նոնց գնոջ բաներ եղածին համար վերուց, որպէս զի անով
լաբանին Յակոբայ ըրած անիրաւ զրկանքներուն տեղը փոք-
րիկ փոխարէն մը ձեռք ձգած լինի։ Բայց այս հաւանական
կարծիք մը չէ, վասն զի Ռաքէլին ըրած գողութիւնը աւելի
կծանրանայ՝ թէ որ այս մտքով էր ըսեմք։ Ուրիշները կարծիք
կընեն թէ՛ անո՛ր համար վերուց Ռաքէլ իւր հօրը տնէն այն
թերափները, այսինքն կուռքերը կամ թւը սըմները, որ կուսպաշ-
տութիւնն ու աւելորդապաշտութիւնն ալ վերնայ անկից։ Բայց
այս ալ հաւանական չէ։ Վասն զի լաբան կարող էր անոնց
տեղը ուրիշ թերափներ գտնել կամ հնարել։ Այս յայտնի է
նաեւ սուրբ գրոց պատմութենէն որ Յակոբ այն Ռաքէլի գող-
ցած թերափները եւ թւը սըմները առաւ վերջը Աստուծոյ հրա-
մանաւը իւր ընտանեացը ձեռքէն ու ծառի մը տակ թաղեց
կորսընցուց։ — Այսպէս ահա պարտք է ամենայն բարեպաշտ
տանուտէրներու ու սանտիկիւններու որ իրենց մէջ մտած ա-
ւելորդապաշտութիւնները վերցընեն, եւ իրենց յոյսը միայն

րաւ մինչեւ առաւօտ ու թողուց որ Յակոբ իրեն յաղթելու պէս լինի, եւ անով սիրտ առնու որ Աստուած հետն է, ուստի ոչ եսաւ եղբայրը եւ ոչ ուրիշ մարդիկ չեն կրնար իրեն յաղթել: Վերջապէս երիտասարդը Յակոբայ ոտքին շիղը բռնեց ու այնպէս արորեց որ Յակոբ ցաւէն թողուց, եւ իմանալով որ հրեշտակ է հետը կռուողը՝ խնդրեց որ առաջ օրհնէ զինքն ու այնպէս երթայ: Այն ատեն հրեշտակը Յակոբայ անունը դրաւ Իսրայէլ, որ աստուածատես կամ աստուածազօր կնշանակէ, եւ «Դուն որ Աստուծոյ հետ մենամարտելու դիմացար, մարդկանց դէմ եւս առաւել զօրաւոր լինիս» ըսաւ: Եւ ահա այն ատենէն այս Իսրայէլ անունը մնաց Յակոբայ վրայ. նորա զաւակներն ալ ըսուեցան որ դիք Իսրայէլի կամ Իսրայէլացիք, եւս եւ Իսրայէլ: Մինչեւ հիմայ ալ Հրեաները իրենք իրենց Իսրայէլացի կամ Իսրայէլեան անունը կուտան պարծանօք, երբեմն ալ Եբրայեցի անունը՝ Սեմայ Եբեր որդւոյն անունէն: Մեր մէջն է միայն որ Հրեայ ըսուած են հին ատեններէ իվեր, որ նոյն Եբրայեցի անունին փոխուածն է: Երբոր հեռուանց տեսաւ Յակոբ եսաւայ գալը, իւր ընտանիքը երեք խումբ բաժնեց. երկու աղախինները իրենց տղոցմովը առաջ անցուց, նոցա ետեւէն դրաւ Լիան իւր զաւակներովը, յետոյ Ռաբէլն ու Յովսէփը. իսկ ինքը ամենէն ալ առաջ անցաւ, ու դեռ եղբօրը քով չհասած՝ եօթն անգամ երկրպագութիւն ըրաւ անոր, ինչպէս որ այն ատենի սովորութիւնն էր: Եսաւ վազեց Յակոբայ առջեւը, վիզը փաթթուեցաւ, գրկեց ու համբուրեց, ու երկուքն ալ լացին: Յետոյ եսաւ Յակոբայ կանայքն ու զաւակներն որ տեսաւ, հարցուց թէ «Ասոնք ի՞նչ են: — Աստուծոյ ինծի պարգեւած զաւակներս են» ըսաւ Յակոբ: Նորա ալ կարգաւ եկան երկրպագութիւն ըրին Եսաւայ: «Հապա այն կարաւանն ի՞նչ էր, ըսաց Եսաւ, որ առաջ պատահե-

ցաւ ինձի: — Ծառայիդ ընծաներն էին քեզի» ըսաւ Յակոբ: «Ես ալ շատ ունիմ, եղբայր, ըսաց Եսաւ. քուկդ քեզի թող մնայ»: Բայց Յակոբ շատ աղաչանքով ընդունելի ըրաւ Եսաւայ իւր ընծաները: Եսաւ ուզեց որ Յակոբայ եւ անոր ընտանեացը համբայ ցուցնէ եւ օգնէ այն համբորդութեանը մեջ անձամբ եւ իւր մարդիկներովը. բայց Յակոբ տղոցը փոքրկուծեանը սլատահառով շնորհակալ եղաւ, եւ այնպէս սիրով բաժնուեցան իրարմէ, ու Եսաւ իւր տեղը դարձաւ:

Այս պատմութեան վրայ թեթեւութեամբ կամ վեր ի վերոյ նայողին թերեւս այնպէս կերեւնայ որ իբր թէ Յակոբայ ըրած խոնարհութիւնները վախէն լինելով՝ քան թէ սրտանց, կեղծաւորական էին. բայց այսպէս մտածողը կխաբուի: Այժմու անձնասէր ինքնահաւան մարդիկներէն շատ աւելի լաւ գիտէր Յակոբ որ մարդուս հշմարիտ պատիւը յորո՛ւմ է. գիտէր թէ որ՛չափ հշմարիտ է այն ռամկական առակն որ կըսէ թէ «Պատիւդ ծախու առ անպատիւ մարդէն», որով յայտնի կընես քու անկէց շատ աւելի պատուաւոր լինելը: Գիտէր որ խոնարհութիւնը մի միայն կարճ հանապարհ է խաղաղութեան եւ հաշտութեան, եւ աւելի զօրաւոր զէնք է անմեղ մարդուն ձեռքը ընդդէմ իւր անիրաւ ու գողոզ թշնամուոյն՝ քան թէ հպարտութիւնն ու բարկութիւնը: Գիտէր որ մարդուս շատ աւելի մեծ պատիւ է ինքը իրեն յաղթելը, քան թէ իրեն չարժող թըշնամիներուն: Գիտէր որ ատելութիւնն ու ռիսակալութիւնը եթէ անմեղ մարդու դէմ է, ցած խելքի ու չար սրտի նշան է. եւ եթէ Եսաւ դեռ ետ չէր կեցած իրեն դէմ ունեցած ատելութենէն, պէտք էր որ Յակոբ իւր խոնարհութեամբն ու անուշ քաղաքավարութեամբը յաղթէր անոր ու սիրտը կակըղցնէր: Եւս առաւել անոր համար հարկ համարեցաւ թերեւս Յակոբ այն խոնարհութիւններն ընել որ միտքն էր իրեն պտենով

եսաւայ գլխուն անմեղաբար բերածները. այսինքն անոր անդրանկութեան իրաւունքն ու հօրը օրհնենքները յափշտակելը. որով եւ այնչափ բարիքներու եւ յաջողութեան տէր եղած լինելով՝ կրնար Եսաւայ նախանձն ու հին թշնամութիւնը աւելի գրգռել իրեն ու իրեններուն դէմ:

Յակոբ իւր հօրը տունը հասնելէն առաջ գնաց Բեթէլ, ուր որ առաջին տեսիլքը տեսեր էր. հոն թաղեց այն Ռաբէլին գողցած ու հետը բերած աւելորդապաշտական թերափներն ու թլրսըմները, յետոյ իրեններովը մէկտեղ պատրաստուեցաւ ու զոհեր մատոյց Աստուծոյ: Այն տեղը Աստուած նորէն երեւցաւ, սիրտ տուաւ Յակոբայ, եւ առաջին խոստմունքները նորոգեց:

Յակոբայ բարեպաշտութիւնը այն միջոցին աւելի ալ կարօտ գտնուեցաւ այնպիսի աստուածային մխիթարութեան. վասն զի Ռաբէլ՝ երկրորդ որդւոյն աշխարհք եկած ատենը վախճանեցաւ Բեթղեհեմին քովը, անոր համար տղուն անունն ալ Բենիամին դրին, որ որդի ցաւոց ըսել է: Եւ այնպէս Յակոբայ որդիքը 12 հատ եղան:

Յետոյ հասաւ Յակոբ իւր հօրը տունը, եւ ուրախացուց իրեն ծերունի պատուական ծնողքը: Իսահակ նահապետը անկէց ետքն ալ տասը տարիի չափ ապրեցաւ, ու 180 տարեկան ատենը վախճանեցաւ. Յակոբ ու Եսաւ որդիքն ալ գնացին ու մեծ պատուով զինքը թաղեցին:

Զարմանալի է սուրբ գրքին այն խօսքը՝ որով Իսահակ նահապետին, ինչպէս նաեւ ուրիշ արդարներու վախճանիլը պատմած ժամանակը կըսէ թէ «Եւ պակասեալ Իսահակայ մեռաւ, եւ յաւելաւ յազգ իւր ծերացեալ եւ լի աւուրքք: — Իսահակ աշխարհիս երեսի մարդկանց համրանքէն ելաւ, ու իրեն նախնեաց ու ազգականաց քովը գնաց՝ ծերացած ու օրերը լեցուած»:

76

0023390

2013

